

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
13.12.2021. – 17.12.2021.

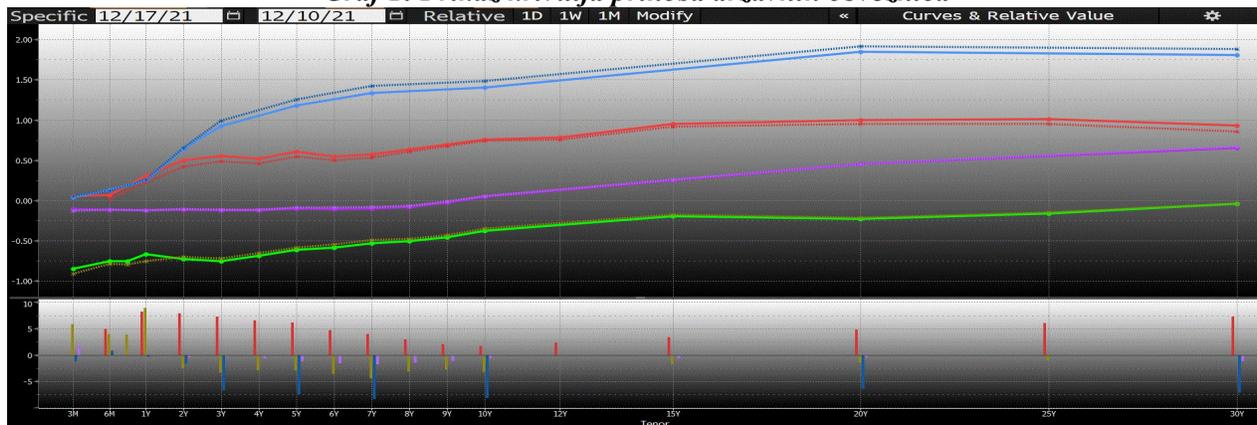
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	10.12.21	-	17.12.21	10.12.21	-	17.12.21	10.12.21	-	17.12.21	10.12.21	-	17.12.21
2 godine	-0,69	-	-0,72	0,65	-	0,64	0,43	-	0,51	-0,10	-	-0,11
5 godina	-0,58	-	-0,61	1,25	-	1,17	0,55	-	0,61	-0,09	-	-0,10
10 godina	-0,35	-	-0,38	1,48	-	1,40	0,74	-	0,76	0,06	-	0,05

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	10.12.21	-	17.12.21
3 mjeseca	-0,880	-	-0,824
6 mjeseci	-0,793	-	-0,753
1 godina	-0,739	-	-0,647

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 17.12.2021. godine (pune linije) i 10.12.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su smanjeni u poređenju sa prethodnom sedmicom. Prinosi njemačkih obveznica su zabilježili pad od oko 3 bazna poena širom krive, dok su prinosi italijanskih obveznica smanjeni za 2 do 7 baznih poena, pri čemu su veće promjene zabilježene kod obveznica dužeg roka dospelja. U fokusu protekle sedmice su bili sastanci nekoliko vodećih centralnih banaka, uključujući ECB, koji je održan u četvrtak. Pored toga, investitori su posebnu pažnju posvećivali vijestima u vezi sa novim omikron sojem virusa, za kojeg je početkom sedmice Svjetska zdravstvena organizacija saopštila da predstavlja „veoma velik“ globalni rizik. U skladu sa očekivanjima, ECB je zadržala nepromijenjenu referentnu kamatnu stopu (0,0%), kao i ostale glavne kamatne stope ove institucije. **PEPP program će biti okončan krajem marta 2022. godine, a stariji program kupovina obveznica (APP) će biti privremeno povećan (6 mjeseci).** Ipak, najavljeno je da trajanje kupovina putem APP programa nije određeno, te će mjesečne kupovine od 20 milijardi EUR trajati „koliko bude potrebno“, a da će biti okončane „malo prije“ bilo kakvog povećanja kamatnih stopa. Takođe, **reinvestiranje sredstava po osnovu kupovina obavljenih putem PEPP će se proširiti najmanje do kraja 2024. godine**, čime se osigurava dovoljno prostora za ECB u smislu potrebne fleksibilnosti, ukoliko bude potrebno da se ponovo

aktivira. Takođe, **predsjednica ECB Lagarde je još jednom ponovila da je malo vjerovatno da ECB poveća kamatne stope u 2022. godini.** Nakon saopštenja ECB i objave novih prognoza za inflaciju i ekonomski rast eurozone, nekoliko članova ECB, uključujući guvernera Centralne banke Francuske i predsjednika Centralne banke Njemačke, su u petak upozorili na potrebu opreznosti vezano za pitanje inflacije, odnosno na postojanje uzlaznih rizika na srednjoročne prognoze ECB, koje se već sada približavaju ciljanom nivou od 2% (za 2023. i 2024. godini očekivane stope inflacije iznose 1,8%). Prognoze inflacije u eurozoni za tekuću godinu su povećane na 2,6% sa ranijih 2,2%. Predsjednica Lagarde je dodala da inflacija najviše reflektuje snažan rast cijena energenata. **Prognoze inflacije u eurozoni za 2022. godinu oštro su revidirane naviše i sada iznose 3,2% (ranije očekivano 1,7%).** Vezano za ekonomski rast **ECB je smanjila prognoze GDP-a eurozone za 2022. godinu na 4,2% (ranije očekivano 4,6%), dok je povećala prognoze za 2023. godinu na 2,9% (ranije očekivano 2,1%), a prve prognoze GDP-a za 2024. godinu sada iznose 1,6%.**

Ifo institut je objavio da očekuje da bi GDP Njemačke u tekućem kvartalu mogao da zabilježi pad od 0,5% na kvartalnom nivou, a da nakon toga, početkom 2022. godine stagnira. Za 2022. godinu Ifo sada prognozira rast GDP-a Njemačke od 3,7% (oštar pad prognoza u odnosu na ranije očekivanih 5,1%), dok se očekuje da bi prosječna stopa inflacije sljedeće godine mogla da iznosi 3,3%, kao i da neće biti smanjena na „normalan nivo“ do 2023. godine, a nakon toga bi trebalo da padne na 1,8%. Na kraju prošle sedmice Centralna banka Njemačke je povećala prognoze inflacije Njemačke, te očekuje da će ostati iznad 2% i tokom 2024. godine. Za 2022. godinu prognozirana stopa inflacije u Njemačkoj sada iznosi 3,6%, a pad na 2,2% se očekuje u naredne dvije godine. Takođe, Centralna banka Španije je oštro povećala prognoze inflacije zemlje za 2022. godinu na 3,7%, ali je već za narednu, 2023. godinu, prognoza inflacije smanjena na 1,2%. Premijer Italije Draghi je izjavio da je Italija ostvarila skoro sve od postavljenih ciljeva (51) za 2021. godinu, a koje treba da postigne pod „EU planom oporavka i otpornosti“, kao i da će sve preostale ciljeve postići do kraja godine.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.)	DEC	57,8	58,0	58,4
2.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.)	DEC	54,3	53,3	55,9
3.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	DEC	54,4	53,4	55,4
4.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	OKT	3,0%	3,3%	5,1%
5.	Industrijska proizvodnja – Irska (G/G)	OKT	-	-12,9%	27,3%
6.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR)	OKT	5,8	2,4	6,1
7.	Trgovinski bilans – Italija (u milijardama EUR)	OKT	-	3,89	2,44
8.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G)	OKT	-	4,4%	2,0%
9.	Stopa inflacije – EZ (final.)	NOV	4,9%	4,9%	4,1%
10.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	NOV	3,4%	3,4%	3,2%
11.	Stopa inflacije – Španija (final.)	NOV	5,6%	5,5%	5,4%
12.	Stopa inflacije – Italija (final.)	NOV	4,0%	3,9%	3,2%
13.	Stopa inflacije – Finska	NOV	-	3,7%	3,2%
14.	Stopa inflacije – Austrija (final.)	NOV	4,3%	4,3%	3,7%
15.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G)	NOV	20,0%	19,2%	18,4%
16.	Ifo indeks poslovnog povjerenja – Njemačka	DEC	95,3	94,7	96,6
17.	Obim maloprodaje – Finska (G/G) final.	OKT	-0,9%	1,6%	2,7%
18.	Trgovinski bilans – Holandija (u milijardama EUR)	OKT	-	4,0	5,5
19.	Trgovinski bilans – Španija (u milijardama EUR)	OKT	-	-3,36	-2,40
20.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	OKT	-	2.710,3	2.706,4
21.	Stopa nezaposlenosti – Italija (kvartalno)	III kvartal	9,4%	9,2%	9,8%
22.	Stopa nezaposlenosti – Holandija	NOV	-	2,7%	2,9%

Nakon održanog sastanka FOMC-a u srijedu, Komitet je najavio udvostručenje smanjenja programa kvantitativnih olakšica (kako bi se smanjio mjesečni tempo kupovine imovine za 20 milijardi državnih obveznica i 10 milijardi USD MBS-a), sa planom da se kvantitativne olakšice okončaju u martu naredne godine. Primarni zaključak sa sastanka FOMC-a je bio da je trenutno vrijeme za pooštavanje Fedove monetarne politike, koje će vjerovatno biti više pod pritiskom u odnosu na posljednji ciklus. U toku konferencije za medije, predsjednik Powell je dodao da neće biti povećanja kamatnih stopa prije kraja smanjenja kvantitativnih olakšica, pa se ubrzanje tog procesa mora posmatrati kao sredstvo čekanja, kako bi se u boljim uslovima moglo razgovarati o povećanju kamatne stope. **Na održanoj sjednici jednoglasno je odlučeno da se referentna kamatna stopa zadrži na postojećem nivou od 0%-0,25%.**

Kreatori monetarne politike Fedu su iznijeli argumente za povećanje kamatnih stopa, nakon okončanja programa kvantitativnih olakšica u martu. Predsjednica Fedu iz San Franciska Daly je izjavila da će podržati dva ili tri povećanja kamatnih stopa tokom sljedeće godine, dok je guverner Fedu Christopher Waller izjavio da će povećanje kamatnih stopa u martu biti „vrlo moguće“, s obzirom na upornost inflacije, kao i zbog očekivanja da će se do tada zaposlenost vratiti na pretpandemijski nivo, nakon što se uračunaju penzionisanja. Predsjednik Fedu iz New Yorka John Williams je izjavio da je njihov cilj da monetarnu politiku postave u dobru poziciju i da stvore mogućnosti da se u datom momentu tokom sljedeće godine počnu sa povećavanjem kamatnih stopa.

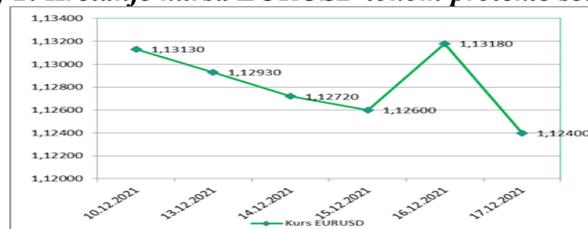
Financial Times je objavio da Bijela kuća pokušava da usvoji paket predsjednika Bidena „Build Back Better“, vrijedan 1,75 biliona USD do kraja godine, dok ističe vrijeme za pridobijanje demokrata koji su suzdržani zbog straha od prekovremene potrošnje i trajne inflacije. Predsjednik Biden se sastao sa demokratskim senatorom Joeom Manchinom, koji je konstantna prepreka za usvajanje Bidenovog paketa. Manchin je izjavio da je razgovor sa predsjednikom Bidenom protekao u dobrom tonu i na pitanje da li će biti usvojen paket do Božića Manchin je izjavio da je sve moguće.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks proizvođačkih cijena finalne potražnje (G/G)	NOV	9,2%	9,6%	8,8%
2.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	10. dec	-	-4,0%	2,0%
3.	Indeks povjerenja u prerađivačkom sektoru	DEC	25,0	31,9	30,9
4.	Maloprodaja (M/M)	NOV	0,8%	0,3%	1,8%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	11. dec	200.000	206.000	188.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	4. dec	1.943.000	1.845.000	1.999.000
7.	Indeks započelih kuća	NOV	1.567.000	1.679.000	1.502.000
8.	Industrijska proizvodnja (M/M)	NOV	0,6%	0,5%	1,7%
9.	Iskorištenost kapaciteta	NOV	76,8%	76,8%	76,5%
10.	Indeks raspoloženja potrošača	12. dec	-	51,2	51,0
11.	PMI indeks prerađivačkog sektora (prelim.)	DEC	58,5	57,8	58,3
12.	PMI indeks uslužnog sektora (prelim.)	DEC	58,5	57,5	58,0
13.	Kompozitni PMI indeks (prelim.)	DEC	-	56,9	57,2

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,1313 na nivo od 1,1240.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Tokom protekle sedmice objavljeni su podaci za inflaciju koji su pokazali da je došlo do snažnog rasta inflacije tokom novembra. Naime, inflacija je u novembru zabilježila najveći rast u posljednjih deset godina, te je dostigla nivo od 5,1%, dok su ekonomisti očekivali da će rasti do 4,8% sa oktobarskih 4,2%. Ovako visoka inflacija predstavljala je još jedan signal za BoE i donošenje odluka na sjednici koja je održana u četvrtak. Na pomenutoj sjednici je **odlučeno da se referentna kamatna stopa poveća sa 0,10% na 0,25%, što nije bilo očekivano**. Odluka je donešena glasanjem 8:1 što reflektuje opreznost u suočavanju sa talasom inflacije u odnosu na rizike koje izaziva novi soj virusa omikron. BoE očekuje da će ovim potezom osigurati da inflatorna očekivanja ostanu uglavnom usidrena u srednjem roku. **Važno je pomenuti da BoE sugerise dalji rast kamatnih stopa u prvih šest mjeseci 2022. godine, iako ne nužno na uzastopnim sastancima.**

Pojačano širenje zaraze izazvane novim sojem virusa uticalo je na pad prometa restorana u Velikoj Britaniji. Zvaničnici sugerisu građanima da smanje druženja, nakon pojačanog širenja zaraze, posebno jer je broj novih slučajeva zaraze na dnevnom nivou dostigao najviši nivo od sredine 2020. godine.

Glavni ekonomista BoE Huw Pill je istakao da će BoE vjerovatno trebati ponovno povećanje referentne kamatne stope kako bi spriječila inflatorne pritiske koji dolaze sa tržišta rada. Ovakve izjave su protumačene kao podrška špekulacijama sa tržišta koje ukazuju na to da tržišni učesnici smatraju da su kreatori monetarne politike BoE započeli sa serijom povećanja referentne kamatne stope.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Rightmove cijene kuća (G/G)	DEC	-	6,3%	6,3%
2.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć	NOV	-	- 49.800	- 58.500
3.	Prosječne sedmične zarade (kvartalno)	OKT	4,6%	4,9%	5,9%
4.	ILO stopa nezaposlenosti (kvartalno)	OKT	4,2%	4,2%	4,3%
5.	Inflacija (G/G)	NOV	4,8%	5,1%	4,2%
6.	PMI prerađivački sektor (prelim.)	DEC	57,6	57,6	58,1
7.	PMI uslužni sektor (prelim.)	DEC	57,0	53,2	58,5
8.	Gfk povjerenje potrošača	DEC	-17	-15	-14
9.	Maloprodaja (G/G)	NOV	4,2%	4,7%	-1,5%

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, dok je deprecirala u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad sa nivoa od 0,85285 na nivo od 0,84914, dok je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,3273 na nivo od 1,3245.

JAPAN

Na održanoj sjednici u petak, BoJ je zadržala nepromijenjenu referentnu kamatnu stopu na -0,1% i ciljani nivo prinosa na desetogodišnje državne obveznice na 0%, kao što se i očekivalo, sa 8:1 glasova. Kreatori monetarne politike Japana su odlučili da smanje kupovine korporativnih obveznica i komercijalnih zapisa na nivoe prije pandemije, postavljajući gornju granicu tih kupovina na oko 5 biliona JPY, uz produženje hitnih programa za ublažavanje uticaja pandemije, do kraja septembra 2022. godine, te kako bi i podržali finansiranje malih i srednjih preduzeća, pa je odlučeno da se okonča kreditni program za velike firme do kraja marta, dok će kreditni program za manja preduzeća biti produžen za još 6 mjeseci. Guverner BoJ Kuroda je na pres konferenciji nakon sastanka izjavio da se inflacija u Japanu kreće oko 0%. Čak i kada se izuzmu jednokratni faktori, inflacija je još uvijek oko 0,5%, što je i dalje ispod ciljanog nivoa od 2%. Što se tiče referentnih kamatnih stopa, Kuroda je izjavio da su druge centralne banke počele da normalizuju monetarne politike, ali pošto je u Japanu stopa inflacije „zarobljena“ oko nivoa od 0%, potreban je određen period da bi se ostvario zadati cilj, što znači da se strpljivo održe ogromni monetarni podsticaji, jer je to neophodno za ekonomiju i stabilnost cijena u Japanu. Kuroda je dodao da ne vidi da se Japan kreće u smjeru stabilizacije monetarne politike, kao što je situacija u SAD i u Evropi, te istakao da svaka država odlučuje o svojoj monetarnoj politici tražeći

stabilnost u ekonomiji i inflaciji, tako da je sasvim normalno da će biti razlika u načinu vođenja politike. Raspoloženje u uslužnom sektoru Japana se poboljšalo na najviši nivo u posljednje dvije godine, ali je oporavak među proizvođačima usporen, zbog rasta cijena sirovina koje su ujedno usporile oporavak ekonomije u toku pandemije.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni	
				period	
1.	Tankan indeks povjerenja velikih proizvođača	IV kvartal	19	18	18
2.	Osnovne mašinske porudžbine (G/G)	OKT	4,2%	2,9%	12,5%
3.	Industrijska proizvodnja (G/G) final.	OKT	-	-4,1%	-2,3%
4.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	OKT	-	6,2%	-7,3%
5.	Indeks uslužnog sektora (M/M)	OKT	1,2%	1,5%	0,5%
6.	Trgovinski deficit (u milijard. JPY)	NOV	-600,3	-954,8	-68,5
7.	Izvoz (G/G)	NOV	21,0%	20,5%	9,4%
8.	Uvoz (G/G)	NOV	40,0%	43,8%	26,7%
9.	PMI indeks prerađivačkog sektora (prelim.)	DEC	-	54,2	54,5
10.	PMI indeks uslužnog sektora (prelim.)	DEC	-	51,1	53,0
11.	Kompozitni PMI indeks (prelim.)	DEC	-	51,8	53,3

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 128,32 na nivo od 127,83. JPY je blago deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 113,44 na nivo od 113,63.

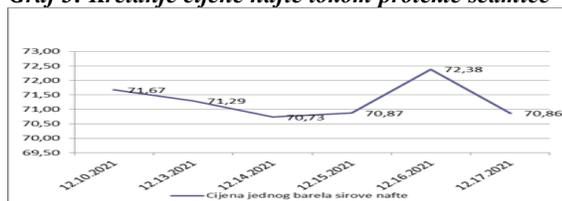
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 71,67 USD (63,35 EUR).

Tokom protekle sedmice cijena nafte se održavala na nivou preko 70 dolara po barelu. Početkom sedmice su se pojavile vijesti da je OPEC povećao prognoze tražnje za naftom u prvom kvartalu 2022. godine, dok je predviđanje rasta tražnje za cijelu narednu godinu ostavio stabilnom, ističući da će omikron varijanta virusa imati blagi uticaj s obzirom na to da se svijet navikava na život sa pandemijom. U mjesečnom izvještaju OPEC je istakao da očekuje da će dnevna tražnja za naftom u I kvartalu 2022. godine u prosjeku iznositi 99,13 miliona barela, što je za 1,11 miliona barela više u odnosu na predviđanja iz prethodnog mjeseca. Tokom trgovanja u utorak cijena nafte je smanjena nakon što je iz IEA upozoreno da bi nova varijanta virusa, omikron, mogla da ima negativan uticaj na oporavak globalne tražnje. U narednim danima cijena nafte je uglavnom bila pod uticajima signala da će rast ponude nafte premašiti tražnju u narednoj godini, ali i saopštenja WHO u kojem je navedeno da bi vakcine protiv Covid19 možda mogle biti manje efikasne protiv novog soja virusa. Cijena je u četvrtak imala tendenciju rasta pod uticajem rekordne tražnje za naftom u SAD, uprkos širenju zaraze izazvane novim sojem virusa, za kojeg se pretpostavlja da će ugroziti globalnu tražnju. Optimistični stavovi Feda, iznijeti nakon sastanka FOMC-a održanog prošle sedmice, su ublažili strahove da će novi soj virusa ugroziti globalnu tražnju za naftom, te je cijena nafte povećana. Ovaj rast je bio samo privremen jer je cijena nafte ponovo u petak zabilježila pad usljed zabrinutosti da bi rastući broj zaraženih omikron sojem virusa mogao dovesti do uvođenja restriktivnih mjera, koje bi mogle negativno da utiču na potražnju za naftom.

Cijena nafte je na sedmičnom nivou zabilježila pad od 1,13%. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 70,86 USD (63,04 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.782,84 USD (1.575,92 EUR).

Tokom protekle sedmice cijena zlata je uglavnom bila pod uticajem iščekivanja rezultata sastanka FOMC-a i odluka o promjeni monetarne politike. Početkom sedmice cijena zlata je zabilježila rast pod uticajem neizvjesnosti izazvane rastom inflacije, širenjem zaraze uzrokovane omikron sojem virusa, kao i zbog iščekivanja sastanka FOMC-a. U protekloj sedmici je oko 20 centralnih banaka održalo sastanke monetarnih odbora, uključujući i glavne centralne banke kao što su Fed, ECB i BoE. Značajniji pad cijene zlata zabilježen je u utorak, nakon što su objavljeni podaci o proizvođačkim cijenama u SAD, koje su zabilježile najveći godišnji rast u posljednjih 11 godina, a što je pojačalo očekivanja da će Fed na sastanku, koji je okončan u srijedu, favorizovati restriktivniju monetarnu politiku. Na sastanku FOMC-a odlučeno je da se udvostruče smanjenja programa kvantitativnih olakšica (smanjenjem mjesečnog tempa kupovine imovine za 20 milijardi državnih obveznica i za 10 milijardi USD MBS-a), sa planom da se kvantitativne olakšice okončaju u martu naredne godine. Ovakve vijesti su uticale na slabljenje dolara, a što je podstaklo rast cijene zlata. Glavne centralne banke su monetarnu politiku učinile restriktivnijom sa ciljem suzbijanja inflacije, dok je i dalje pažnja usmjerena na efekte novog soja virusa, omikron.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.798,11 USD (1.599,74 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 0,86%, nakon što je prethodne četiri sedmice bilježila konstantan pad.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

